

Askim & Spydeberg
SPAREBANK

Pilar III – 31.12.2023

Offentliggjøring av informasjon om kapital og risikoforhold

i Askim & Spydeberg Sparebank

Innholdsfortegnelse

Innholdsfortegnelse	0
1. Innledning	1
1.1. Formål	1
1.2. Proporsjonalitetsprinsippet.....	1
2. Askim & Spydeberg Sparebank.....	2
3. Nøkkeltall	3
4. Risikostyring.....	4
4.1. Risikoeksponering og -toleranse	4
4.2. Organisering og ansvar	5
4.3. Rapportering	6
5. Kapitalstyring.....	7
6. Kredittrisiko	8
6.1. Styring og kontroll	8
6.2. Måling av kredittrisiko	8
6.3. Risikoklassifisering.....	9
6.4. Utvikling av kredittrisiko i 2023.....	10
6.5. Risikoprising.....	11
6.6. Tap og nedskrivninger	12
6.7. Stegplassering	12
7. Likviditets- og finansieringsrisiko	14
7.1. Likviditetsstyring.....	14
7.2. Likviditetsporteføljen.....	14
8. Operasjonell risiko	16
8.1. Generelt om operasjonell risiko	16
8.2. Styring og måling.....	16
8.3. Særlige fokusområder	16
9. Klimarisiko.....	17
9.1. Generelt om klimarisiko	17
9.2. Bankens arbeid med ESG.....	17
10. Andre risikoområder	18
10.1. Markedsrisiko	18
10.2. Motpartsrisiko.....	20
10.3. Eiendomsrisiko	20

10.4.	Compliancerisiko	20
10.5.	Strategisk risiko	20
10.6.	Forretningsrisiko	21
10.7.	Omdømmerisiko	21
10.8.	Systemrisiko	21
11.	Stresstestrammeverk.....	22
11.1.	Stresstest likviditet	22
11.2.	Stresstest markedsrisiko	22
11.3.	Stresstest kapital	22
12.	Godtgjørelse	24
13.	Eierinteresser i foretak som utsteder obligasjoner med fortrinnsrett	25

Banksjefs oppsummering av året

Askim & Spydeberg Sparebank konverterte fra Eika til Lokalbank i november 2021. 2022 og 2023 har vært preget av å bygge en god rigg for kunde- og rådgiververktøy, rutineverk og en sterk kultur som sikrer god etterlevelse. Etter to år er vi fornøyde med å konstatere at lanseringen av Lokalbankalliansen har vært vellykket. Våre alliansebanker gir oss tilhørighet, støtte, og kostnadsdeling i et velfungerende samarbeid. Samarbeidet innenfor Frende bankene har blitt gradvis tettere og med formell etablering av Frendegruppen i januar 2024 er vi et sterkt og fremtidsrettet alternativ til SpB1 og Eika for banker som ønsker å forbli selvstendige i sitt lokalmarked. Gruppen har betydelig innkjøpsmakt og har som hovedmål å levere felles, fremtidsrettede og prisriktige verktøy til bankene i årene fremover og ta ut betydelige kostnadssynergier.

Banken har fortsatt enkelte engasjementer i porteføljen som er under avvikling knyttet til omdømmesaken, men har ikke sett behov for økte tapsavsetninger. Bankens portefølje av lån til bedrifts- landbruk og privatmarkedet vurderes å ha god kredittkvalitet.

Bankens styre, ledelse og ansatte har hatt og har sterkt fokus på etterlevelse innenfor bankens mest sentrale virksomhetsområder og har styrket ressursene betydelig både i 2022 og 2023. Høsten 2023 mottok banken endelig vedtak fra Finanstilsynet etter stedlig tilsyn på AML området i juni 2022 med en bot på 9,5 millioner kroner. Banken har erkjent og beklaget at det på tilsynstidspunktet var betydelige mangler knyttet til AMLarbeid. Styret og ledelsen opplever å ha et godt samarbeid med bankens revisor og Finanstilsynet.

Bankens bærekraftsarbeid har i 2023 blitt løftet betydelig og er et viktig arbeid for å bidra til at banken, samt bankens kunder, partnere og omgivelser tar gode valg for å sikre at våre etterkommere overtar en verden som er like robust som den vi har fått lov til å forvalte. Grønne låneprodukter ble introdusert i 2023 og i mars 2024 ble grønt rammeverk offentliggjort og bankens første grønne obligasjon utstedt.

Banken og vår region har i etterkant av Covid igjen blitt minnet på at vi henger tett sammen med Norge, Europa og resten av verden med økonomisk tilbakefall og menneskelige tragedier. For privat- og bedriftskundene våre har det vært en påkjenning å få vesentlige kostnadsøkning i form av renter, strøm, mat og annet, noe som har bremsset forbruk, boligmarkedet og investeringer i næringslivet. Høy inflasjon er fortsatt en utfordring selv om det synes som inflasjonen er godt på vei ned og renteøkningene fra Norges bank har stoppet opp. Banken valgte å avstå fra siste renteøkning og har fått meget gode tilbakemeldinger fra eksisterende kunder og et økende antall nye kunder. Det er flere positive tegn særlig i privatmarkedet mens investeringsviljen i bedriftsmarkedet fortsatt er svak. Banken er relativt sett positiv til makroforholdene fra andre halvår 2024 og har en ambisjon om sunn og lønnsom vekst, spesielt innenfor lokalt privatmarkedet.

Administrerende banksjef bekrefter at bankens pilar III-rapport inneholder informasjon som kreves etter gjeldende krav for offentliggjøring i kapitalkravsregelverket. Rapporten er utarbeidet i samsvar med bankens retningslinjer for offentliggjøring av finansiell informasjon, samt i samsvar med bankens interne prosesser, systemer og kontroller.

Askim, 4. mars 2024

Emil Inversini
Administrerende banksjef

*dokumentet er elektronisk signert

Styrets risikoerklæring

Styret i Askim & Spydeberg Sparebank har godkjent bankens risikoerklæring. Styret holdes løpende orientert om bankens risikoutvikling gjennom fast rapportering fra administrasjonen og etablerte varslingsprosesser. Styret har fastsatt strategier, risikoappetitt, planer og retningslinjer for å identifisere, styre, overvåke, kontrollere og rapportere risikoer som banken er, eller kan bli utsatt for. Styret gjennomgår og godkjenner de ovennevnte dokumentene minst årlig. Styret mener at bankens risikostyring er tilstrekkelig og godt tilpasset bankens profil og forretningsstrategi.

Banken er en regional sparebank med en sterk markedsposisjon i området Østfold og Follo. Banken er en viktig driver for både lokalsamfunn, kunder, ansatte og eiere. Banken tilbyr finansielle produkter og tjenester innenfor finansiering, sparing og forsikring mot både privat- og bedriftssegmentet. Banken ble i 2021 en del av Lokalbank-alliansen, sammen med ni andre sparebanker.

Styret i Askim & Spydeberg Sparebank har vedtatt en overordnet målsetning om at banken skal ha lav risiko i sin virksomhet, med tilhørende underliggende målsetninger for hvert av bankens vesentligste risikoområder. Styrefastsatte risikoappetitt og risikorammer implementeres gjennom bankens interne risikostyring. Det er vedtatt egne retningslinjer for hvert enkelt risikoområde, herunder kredittrisiko, markedsrisiko, operasjonell risiko, likviditetsrisiko, AHV-risiko og ESG-risiko.

Risikorammer følges kontinuerlig gjennom etablert overvåkning og rapporteringsrammeverk. I de tilfeller der det vurderes at risikoen er større enn det som er akseptabelt, skal det settes i gang tiltak for å redusere risikoen.

Kapitalsituasjonen i banken følges kontinuerlig gjennom interne beregninger og rapporteringer. Styret har fokus på at bankens kapital er tilpasset mål, strategier, risikoprofil og regulatoriske krav. Dette gjøres gjennom en årlig prosess for

evaluering av styring og kontroll, herunder kapitalbehovsvurderinger.

Banken er godt kapitalisert. Banken fikk med virkning fra 30. juni 2023 ett pilar II krav på 2,7 % av det konsoliderte beregningsgrunnlaget. Minstekravet skal oppfylles med minimum 56,25 prosent ren kjernekapital og minst 75 prosent kjernekapital.

31. desember 2023 var ren kjernekapitaldekning, kjernekapitaldekning og total kapitaldekning beregnet på konsolidert beregningsgrunnlag henholdsvis 19,38 %, 21,51 % og 24,38 %. Bankens rene kjernekapitaldekning på konsolidert beregningsgrunnlag er 3,86 % over det regulatoriske minimumskrav bankens konsoliderte kapitaldekning er underlagt ved utgangen av 2023, og 2,86 % høyere enn bankens interne kapitalmål ved utgangen av 2023.

Uvektet kjernekapitalandel på konsolidert beregningsgrunnlag var 9,28 % ved utgangen av 2023. Dette tilsvarer 6,28 % over minimumskravet til uvektet kjernekapitalandel på 3 %, og 4,28 % høyere enn bankens interne kapitalmål for uvektet kjernekapitalandel.

Kredittrisiko er det største risikoområdet i banken. Banken har en moderat risikoprofil for kredittrisiko. Det er fastsatt risikorammer for geografisk eksponering, fordeling privat- og bedriftsmarkedet og risikonivå, samt konsentrasjon mot enkelt bransjer og

engasjementstørrelser. Boliglån utgjør hoveddelen av bankens utlånsportefølje. Gjennomsnittlige konstaterte tap av brutto utlån utgjør 0,3 % de siste 3 årene. I 2023 var konstaterte tap av brutto utlån på 0,38 %. Bankens andel misligholdte lån har i løpet av 2023 økt fra 1,20 % til 1,47 % av bankens totale utlånsportefølje. Banken er per 31. desember 2023 ikke i brudd med vedtatte risikorammer på kredittområdet.

Styring av operasjonell risiko tar utgangspunkt i bankens overordnede policy for virksomhets- og risikostyring, samt policy for operasjonell risiko med underliggende retningslinjer. Styret har vedtatt at overordnet risikotoleranse for operasjonell risiko er lav til moderat. En av de vesentligste operasjonelle risikoene banken kan være utsatt for er IKT-risiko, kredittrisiko, AHV-risiko og risikoen for økonomiske misligheter. Banken har ikke hatt vesentlige tap knyttet til operasjonell risiko i 2023, og totale operasjonelle tap i 2023 utgjør TNOK 427, noe som ligger på et normalt nivå for banken. Gjennomsnittlige operasjonelle tap de siste 5 årene har vært på linje med beløpet i 2023 og tilnærmet uvesentlige.

Styring av markedsrisiko tar utgangspunkt i bankens policy for markedsrisiko som er underordnet bankens policy for virksomhets- og risikostyring. Styret har fastsatt at overordnet risikotoleranse for markedsrisiko skal være lav. Eksponeringer mot markedsrisiko er ikke en del av bankens kjernevirksomhet. Banken har begrenset eksponering mot markedsrisiko gjennom svingninger i aksjekurser, renter,

kredittspreader og valutakurser. Banken har kun realiserte noen mindre tap knyttet til markedsrisiko i 2023. Tapene har oppstått i forbindelse med kjøp og salg av rentebærende verdipapirer. Banken har i 2023 belastet regnskapet med netto verdiendringer (nedskrivninger) på strategiske aksjer, dvs. eierandeler i produkselskaper. Verdiendringer knyttet til strategiske eierandeler er ikke definert som en del av bankens markedsrisiko.

Banken styrer likviditetsrisiko i samsvar med policy for likviditetsrisiko. Styret har fastsatt rammer for LCR (Liquidity Coverage ratio) og NSFR (Net Stable Funding Ratio), samt rammer for innskuddsdekning. Styret har vedtatt at risikotoleranse for likviditetsrisiko skal være lav. For å sørge for at likviditetsrisiko holdes på et lavt nivå skal utlån hovedsakelig finansieres ved kundeinnskudd, Fixrate, boligkredittfinansiering, samt langsiktige innlån fra penge- og kapitalmarkedet.

Ved utgangen av 2023 var innskuddsdekningen, målt i forhold til utlån, på 84,2 %. LCR var på 557 % og NSFR på 140 %, noe som ligger godt over regulatoriske krav på henholdsvis 100 % for både LCR og NSFR.

Banken har ikke hatt noen andre transaksjoner internt i konsernet eller med tilknyttede parter som har vesentlig påvirkning på bankens risikonivå i 2023.

Denne rapporten ble utarbeidet av bankens administrasjonsavdeling og godkjent av styret 4. mars 2024.

Askim, 4. mars 2024

Øyvind Hurlen
Styrets leder

Martha Mjølnerød
Nestleder

Bente Hedum
Styremedlem

Rune Melleby
Styremedlem

Lill Anita Stand
Styremedlem

Georg Smedhus
Styremedlem

Linda Desirée Stensby
Ansattrepresentant

Ole-Kristian Baggetorp
Ansattrepresentant

* dokumentet er elektronisk signert

1. Innledning

Denne rapporten er utarbeidet for å gi informasjon om Askim & Spydeberg Sparebanks (banken) risikostyring, kapital- og likviditetssituasjon, samt informasjon om godtgjørelsesordninger.

1.1. Formål

Rapporten er utarbeidet i tråd med gjeldende offentliggjøringskrav i kapitalkravsforordningen (CRR) med tilhørende tekniske standarder (RTSer) som er inkorporert i CRR/CRD IV-forskriften, samt relevante veiledninger fra den europeiske banktilsynsmyndigheten (EBA).

Tidspunkt for rapportering er 31. desember 2023 med mindre noe annet er oppgitt. Rapporten omhandler morbank, med unntak av kapitaldekning, der banken har hatt kapitalkrav på konsolidert beregningsgrunnlag fra 30. juni 2023.

Rapporten oppdateres og publiseres årlig sammen med bankens årsrapport. For supplerende opplysninger om bankens finansielle stilling og utvikling henvises det til bankens års- og kvartalsrapporter. Pilar III rapporten, bankens års- og kvartalsregnskap er tilgjengelig på bankens nettsider <https://www.asbank.no/>.

1.2. Proporsjonalitetsprinsippet

Banken oppfyller kravene for å bli definert som «en liten og ikke-kompleks» bank i henhold til CRR artikkel 4(1)(145). Banken har forvaltningskapital under 5 MRD euro, har en handelsportefølje mindre enn 5 % av forvaltningskapitalen og har ikke derivater i handelsporteføljen som er lik eller overstiger 2 % av balanseførte og ikke-balanseførte poster, er underlagt krav om forenklet gjenoppretningsplan, benytter ikke interne metoder for beregning av kapitalkrav. Banken har videre mottatt melding fra Finanstilsynet om at banken anses som liten og ikke-kompleks, banken har ikke bedt om reklassifisering.

Banken har ikke verdipapirer notert på børs eller regulert marked. Bankens obligasjoner er registrert på Nordic ABM. Informasjonen i denne rapporten bygger derfor på offentliggjøringskravene (CRR artikkel 433b) for «mindre og ikke-komplekse» foretak som ikke har noterte verdipapirer på regulert marked.

Bankens pilar III-rapport er utarbeidet i tråd med bankens retningslinjer for offentliggjøring av finansiell informasjon. Retningslinjene godkjennes av bankens styre. Hovedelementene/prinsippene i bankens retningslinjer er følgende:

- Rapporten utarbeides i samsvar med regulatoriske krav for offentliggjøring
- Interne prosesser, systemer og kontroller sørger for at informasjonen er korrekt.
- Informasjon gir tilstrekkelig informasjon til markedsaktører og tredjeparter om bankens risikoprofil.
- Rapporten behandles på like linje med styrets årsberetning.

I henhold til CRR artikkel 432 kan banken unnlate å offentliggjøre informasjon som enten er ikke-vesentlig, fortrolig eller konfidensiell. Banken har vurdert, basert på kriterier gitt i EBAs retningslinjer EBA/GL/2014/14, hvorvidt det foreligger en slik informasjon etter offentliggjøringskravene. Banken har kommet til konklusjon at informasjonen som banken må offentliggjøre i pilar III-rapporten etter offentliggjøringskravene, ikke faller under unntakene gitt i artikkel 432 i CRR. Banken benytter seg ikke av unntaket for offentliggjøring av informasjon i denne rapporten.

2. Askim & Spydeberg Sparebank

Bankens hovedvirksomhet er å motta og yte kreditt gjennom innlån og utlån. Banken er i tillegg tilknyttet agent til verdipapirforetaket Norne Securities AS og registrert forsikringsagent for Frende Livsforsikring AS, Frende Skadeforsikring AS og Livsforsikringsselskapet Nordea Liv Norge AS.

Banken har ett datterselskap, Estator Eiendomsmegling AS, som har tillatelse fra Finanstilsynet til å drive eiendomsmegling. Videre har banken strategiske plasseringer i ulike selskap, herunder: Verd Boligkreditt AS, Brage Finans AS, Frende Holding AS, Norne Securities AS og Eika Boligkreditt AS. Bankens strategiske plasseringer er konsolidert i bankens kapitaldekning med unntak av Frende Holding AS

og Norne Securities AS. Bankens datterselskap, Estator Eiendomsmegling AS er unntatt, da virksomheten utgjør en marginal del av bankens virksomhet. Tabellen nedenfor gir en oversikt over datterselskaper, tilknyttede selskaper eller felleskontrollert virksomhet, selskaper hvor investeringen er fratrasket i ansvarlig kapital og selskaper som ikke er konsolidert og hvor investeringen ikke er fratrasket i ansvarlig kapital.

Selskap	Antall aksjer	Bokført verdi	Eierandel	Stemmerett
Datterselskaper				
Estator Eiendomsmegling AS	66	1 516	66 %	66 %
Selskaper hvor investeringen er fratrasket i ansvarlig kapital				
Eika Boligkreditt AS	48 493 936	204 947	3,39 %	3,39 %
Verd Boligkreditt AS	67 405	72 199	4,81 %	4,81 %
Frende Holding AS	52 728	27 419	0,78 %	0,78 %
Brage Finans AS	1 114 404	26 684	0,82 %	0,82 %
Balder Betaling AS	707 029	21 675	2,48 %	2,48 %
SDC A/S	18 555	11 517	1,07 %	1,07 %
Norne Securities AS	294 374	2 396	1,60 %	1,60 %
Eiendomskreditt AS	11 750	2 043	0,22 %	0,22 %
SPAMA AS	250	388	0,79 %	0,79 %
LB Selskapet AS	1 000	200	10,00 %	10,00 %
VN Norge AS	2 511	2 001		
VN Norge Forvaltning AS	16	135		
Selskaper som ikke er konsolidert og hvor investeringen heller ikke er fratrasket i ansvarlig kapital				
Askim Frukt & Bærpresseri AS	48	600	0,92 %	0,92 %
Bøndernes Hus Askim AS	14 000	168	2,76 %	2,76 %
Østfoldbadet AS	2 000	0	1,18 %	1,18 %
Askim Kulturhus AS	1 000	0	0,81 %	0,81 %
Askimbyen AS	18	92	20,0 %	20,0 %
Norsk Gjeldsinformasjon AS	944	72	0,20 %	0,20 %
Prime Property Kroatia I AS	50 000	0	0,00 %	0,00 %
Blue Bay Club AS	2 691	3	0,11 %	0,11 %
NBNP 2 AS	7 679	134	0,24 %	0,24 %
Black Sea Property AS	8 826	28	0,00 %	0,00 %

3. Nøkkeltall

I tabellen nedenfor gis en oversikt over utvikling i nøkkeltall tilknyttet bankens kapital- og likviditetssituasjon – konsolidert med selskaper i samarbeidende gruppe (oppført i hele tusen):

Konsolidert, samarbeidende gruppe	2023	2022	2021	2020	2019
Tilgjengelig kapital					
Ren kjernekapital	1 511 550	1 444 830	1 353 023	1 273 440	1 072 708
Kjernekapital	1 678 270	1 571 184	1 474 792	1 394 588	1 189 296
Total ansvarlig kapital	1 902 249	1 733 483	1 635 021	1 537 068	1 332 812
Risikovektet eksponeringsbeløp/beregningsgrunnlaget					
Totalt beregningsgrunnlag	7 801 104	7 898 806	7 981 712	7 175 500	6 144 824
Kapitaldekning (% av beregningsgrunnlaget)					
Ren kjernekapitaldekning (%)	19,38 %	18,29 %	16,95 %	17,75 %	17,46 %
Kjernekapitaldekning (%)	21,51 %	19,89 %	18,48 %	19,44 %	19,35 %
Total kapitaldekning (%)	24,38 %	21,95 %	20,48 %	21,42 %	21,69 %
Ytterligere kapitalkrav for å håndtere andre risikoer enn risikoen for overdreven gjeldsoppbygging					
Kapitalkrav for annen risiko	2,70 %				
- hvorav ren kjernekapital	1,52 %				
- hvorav kjernekapital	0,51 %				
Totale SREP-krav til kapital	10,70 %	8,00 %	8,00 %	8,00 %	8,00 %
Kombinert buffer og samlet kapitalkrav (som % av beregningsgrunnlaget)					
Kapitalbevaringsbuffer (%)	2,50 %	2,50 %	2,50 %	2,50 %	2,50 %
Motsyklisk kapitalbuffer (%)	2,50 %	2,00 %	1,00 %	1,00 %	2,50 %
Systemrisikobuffer (%)	4,50 %	3,00 %	3,00 %	3,00 %	3,00 %
Samlede bufferkrav (%)	9,50 %	7,50 %	6,50 %	6,50 %	8,00 %
Samlet kapitalkrav (%)	20,20 %	15,50 %	14,50 %	14,50 %	16,00 %
Tilgjengelig ren kjernekapital etter SREP (%)	3,86 %	6,29 %	5,95 %	6,75 %	4,96 %
Leverage ratio					
Totalt eksponeringsmål	18 078 058	18 314 123	17 461 786	15 338 865	13 987 403
Uvektet kjernekapitaldekning	9,28 %	8,58 %	8,45 %	9,07 %	8,77 %
Liquidity Coverage Ratio*					
Totale likvide eiendeler av høy kvalitet (HQLA)	1 168 339	1 131 155	891 765	629 477	553 504
Utbetalinger - Total vektet verdi	692 548	784 582	958 904	854 075	727 630
Innbetalinger - Total vektet verdi	628 107	609 983	480 642	317 846	439 513
Total netto ut- og innbetalinger (justert verdi)	173 137	196 145	478 163	536 119	288 017
Liquidity coverage ratio (%)	557,46 %	474,36 %	180,34 %	117,41 %	192,18 %
Net Stable Funding Ratio*					
Total tilgjengelig stabil finansiering	10 887 655	10 358 641	8 075 832	6 943 564	6 511 032
Krav til total stabil finansiering	7 790 573	7 408 421	6 780 712	6 098 104	5 749 680
NSFR ratio (%)	139,75 %	139,82 %	119,10 %	113,86 %	113,24 %

* tall for morbank

Bankens rene kjernekapitaldekning har økt med 1,23 %-poeng fra 20,59 % til 21,82 % i perioden 31. desember 2022 til 31. desember 2023.

Økningen i bankens rene kjernekapitaldekning og leverageratio skyldes begrenset vekst i 2023 og tilbakeholdt overskudd.

Leverage ratio har økt med 0,84 %-poeng fra 10,62 % til 11,46 % i perioden 31. desember 2022 til 31. desember 2023.

4. Risikostyring

Evnen til å identifisere og håndtere risiko er kjernen i finansvirksomhet og en forutsetning for å skape verdier over tid. Risikostyring er et strategisk verktøy som skal bidra til å sikre effektiv drift og forsvarlig håndtering av betydelige risikoer for å nå bankens forretningsmål. Hovedformålet med risikostyringen er å oppnå en optimal balanse mellom risiko og inntjening i et langsiktig perspektiv. Gjennom god risikostyring skal banken til enhver tid være i stand til å identifisere, styre, overvåke og rapportere risiko som er relevant for bankens måloppnåelse, samt sikre intern og ekstern rapportering av høy kvalitet, samt at banken opererer i samsvar med relevante lover, regler og interne retningslinjer.

4.1. Risikoeksponering og -toleranse

Å ta risiko er et grunnleggende trekk ved å drive bankvirksomhet, og risikostyring er således et sentralt område i bankens daglige drift og et løpende fokus for styret. Risikoen styres gjennom bankens overordnede policy for virksomhets- og risikostyring, samt underordnede policyer innenfor bankens mest sentrale virksomhetsområder. Policyene inneholder styrets vedtatte risikotoleranse med tilhørende risikorammer for de aktuelle områdene. Policyene oppdateres årlig.

Med risikotoleranse forstås størrelsen på den risikoen banken er villig til å ta i sin virksomhet for å nå sine mål. Risikotoleransen kommer til uttrykk i rammeverket for virksomheten, herunder begrensninger i vedtekter, policyer, fullmakter, retningslinjer og instruksjoner. For noen av risikoene fastsetter banken kvantitative begrensninger på risiko, for eksempel kvantitative rammer for markedsrisiko, rammer for store engasjement, rammer for eksponering mot enkeltbransjer med mer. For andre risikotyper benytter banken kvalitative begrensninger. Slike begrensninger angir hvor langt man er villig til å strekke seg på enkeltrisikoer, og representerer derfor en beskrivelse av risikotoleransen for disse enkeltrisikoene.

Banken rapporterer jevnlig på vedtatte rammer, det vises til kapittel 4.3 i rapporten.

Bankens risikotoleranse er forsøkt reflektert i kapitalbehovet som beregnes for hver enkelt risiko og oppsummeres i nedenfor stående tabell:

Område	Risikotoleranse
Kredittrisiko	Moderat
Markedsrisiko	Lav
Likviditetsrisiko	Lav
Operasjonell risiko	Lav til moderat

ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) er bankens egen prosess for å vurdere bankens kapitalbehov. Kapitalbehovsvurderingen skal være framoverskuende. Dette innebærer at kapitalbehovet skal vurderes i forhold til nåværende og fremtidig risikoprofil. Det er derfor et overordnet prinsipp at banken i tillegg til å beregne behovet ut fra gjeldende eksponering, og i noen tilfeller fastsatte rammer, også vurderer behovet i lys av planlagt vekst og eventuelle besluttede strategiske endringer.

Gjennom bankens ICAAP prosess vedtas bankens minimumsnivå for kapital som skal gjenspeile bankens samlede risikotoleranse. Vurderingen er basert på beregnet kapitalbehov, offentlige krav og markedets forventninger. Styret har godkjent utforming og metodevalg for

kapitalbehovsvurderingen samt bankens stresstester. Administrasjonen gjennomfører de relevante vurderinger og beregninger og fremlegger dette for styret, minimum årlig.

Vurderingen av bankens interne kapitalbehov innebærer en analyse samt beregning av kapitalbehov for de ulike risikoer banken er særlig eksponert mot, herunder:

- Kredittrisiko
- Markedsrisiko
- Operasjonell risiko
- Konsentrasjonsrisiko
- AHV-risiko
- ESG-risiko
- Eiendomsrisiko
- Forretningsrisiko
- Likviditetsrisiko
- Omdømmerisiko
- Strategisk risiko
- Systemrisiko

Bankens mest sentrale risikoområder behandles i større detalj i rapporten i kapitlene 6-10.

Bankens gjenoppretningsplan har som formål å stabilisere og gjenopprette bankens finansielle stilling i en stressituasjon og skal gjøre banken i best mulig stand til å håndtere kriser/fare for kriser. I dette ligger både det å frigjøre nødvendig kapital, redusere risikovektet balanse, fremskaffe ny likviditet og å redusere likviditetsbehovet.

Planen identifiserer hvilke hendelser som kan føre til at banken må ta i bruk gjenoppretningsplanen, beskrivelser av prosedyrer som skal iverksettes og en oversikt over mulige tiltak ved fare for krise.

4.2. Organisering og ansvar

Ansvar for bankens risikostyring og internkontroll er delt mellom bankens styre, ledelse, og risikostyrings- og compliancefunksjon.

Banken vurderer at velutviklede kontroll- og styringstiltak ikke kan veie opp for en svak risiko-

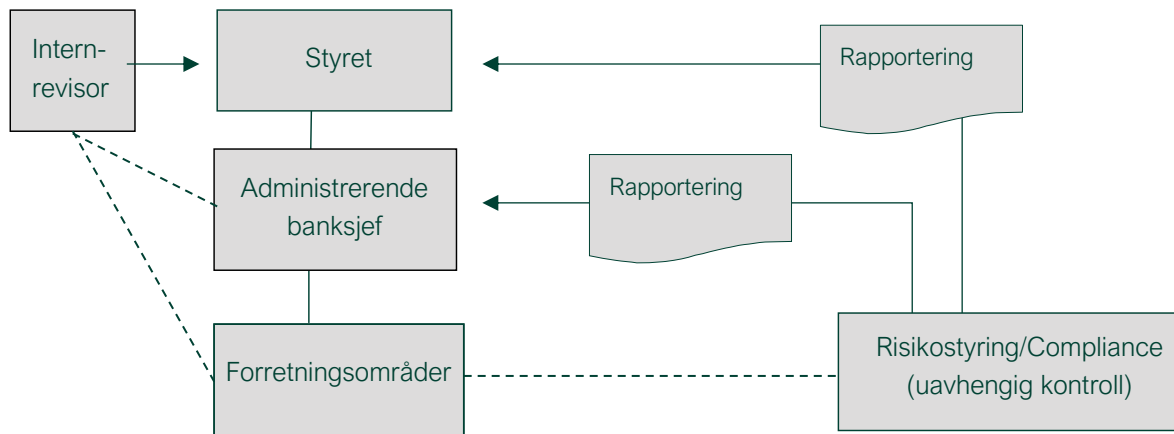
og etterlevelseskultur. Banken har derfor i 2022 og 2023 hatt betydelig fokus på å styrke risiko- og etterlevelseskulturen i banken, med særskilt fokus på «tonen fra toppen».

Banken er organisert i tre forsvarslinjer. Målsettingen er å bidra til styring og kontroll av bankens virksomhet og sikre tilstrekkelig ansvarsdeling mellom bankens avdelinger og hindre interessekonflikter.

Styret har det overordnede ansvaret for å påse at banken har en forsvarlig kapitaldekning og at kapitaldekningen tilfredsstillende regulerer krav. Styret skal videre påse at risikostyring og internkontroll i banken sikrer god virksomhetsstyring og etterlevelse av lov- og forskriftskrav, samt bankens interne retningslinjer. Styret fastsetter bankens strategi, samt risikoappetitt og overordnede risikorammer. Bankens risiko- og revisjonsutvalg velges av og blant styrets medlemmer. Utvalget er underlagt styret og har i oppgave å foreta grundige vurderinger av utvalgte saksområder, herunder sikre at banken har en uavhengig og effektiv ekstern- og internrevisjon, en tilfredsstillende regnskapsrapportering og risikohåndtering i samsvar med lov og forskrift.

Ledelsen, herunder administrerende banksjef har ansvar for at det er etablert en forsvarlig risikostyring og internkontroll på bakgrunn av policyer og retningslinjer fastsatt av bankens styre. Administrerende banksjef skal påse at bankens risikostyring og internkontroll er dokumentert i henhold til gjeldende lover, forskrifter og vedtekter, og skal minimum årlig utarbeide en samlet vurdering av risikosituasjonen som skal forelegges styret for behandling.

Risikostyrings- og compliancefunksjonen rapporterer til administrerende banksjef, og kan rapportere direkte til styret i tilfeller der styret ikke får nødvendig informasjon om vesentlige risikoer via den alminnelige rapporteringen. Bankens organisering illustreres i figuren nedenfor:

Risikostyrings- og compliancefunksjonen er ansvarlig for å utarbeide systemer, retningslinjer og prosedyrer for å identifisere, måle, rapportere og følge opp bankens viktigste risikoer. Videre er funksjonen ansvarlig for å sikre etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov eller forskrift. Funksjonen skal utarbeide kvartalsvise rapporter som omfatter samtlige av bankens forretningsområder med status, utvikling og vurderinger på områdene for risikostyring og compliance. Rapportene skal behandles av styret. Der det er relevant skal funksjonen foreslå tiltak dersom banken vurderer å ligge utenfor bankens vedtatte risikotoleranse.

Compliancefunksjonen skal i tillegg gi en årlig rapport som oppsummerer viktige compliance forhold i året som har gått, med hovedprioriteringer for året som kommer.

Forretningsområdene har operative ledere på bankens vesentligste virksomhetsområder som aktivt skal engasjere seg i prosessen rundt vurderingen av om etablert risikostyring og internkontroll blir gjennomført som forutsatt. Lederne er ansvarlige for at det gjennomføres internkontroller i første linjer og skal rapportere resultatene til bankens risikostyrings- og compliancefunksjon. Det legges til grunn at lederne overvåker vedtatte kontrolltiltak innenfor sitt ansvarsområde.

4.3. Rapportering

Banken har fokus på korrekt, fullstendig og tidsriktig rapportering av risiko- og kapitalforhold. Banken har etablert flere periodiske rapporteringer som er rettet mot administrerende banksjef, ledergruppen og bankens styre, samt rapportering ut mot bankens forretningsområder, herunder kundeansvarlige. Bankens vesentligste rapporteringer fremgår av listen under:

- ICAAP – årlig
- Internkontrollrapportering – årlig
- Risikorapport - kvartalsvis
- Compliancerapport – kvartalsvis
- Rapportering om utlån til boligformål og forbrukslån – kvartalvis
- Økonomi- og regnskapsrapporter - månedlig
- Rapporter fra intern/ekstern revisor – løpende

Banken har i tillegg en rapporteringsportal hvor hver enkelt ansatt kan hente ut rapporter relevant for sitt fagområde. Rapporteringsportalen muliggjør oppfølging, analyse og kontrollvirksomhet innenfor bankens mest sentrale forretningsområder. Banken benytter i tillegg et virksomhetsstyringsverktøy som tilgjengeliggjør veiledning og informasjon til bankens ansatte.

5. Kapitalstyring

Kapitaldekningsregelverket har som formål å styrke stabiliteten i det finansielle systemet gjennom et mer risikosensitivt kapitalkrav, bedre risikostyring og kontroll, tettere tilsyn og mer informasjon til markedet.

Kapitalkravsforskriften bygger på tre pilarer:

Pilar I: Minimums krav til ansvarlig kapital

Pilar II: Vurdering av samlet kapitalbehov og tilsynsmessig oppfølging (ICAAP)

Pilar III: Offentliggjøring av informasjon.

Banken benytter standardmetoden ved beregning av bankens kapitalkrav for kredittrisiko.

Beregninger for operasjonell risiko er basert på basismetoden og beregninger knyttet til markedsrisiko baseres på standardmetoden. Engasjementsbeløpet for derivater beregnes etter standardisert metode. CVA-tillegget beregnes etter standardmetoden.

Nedenfor presenteres beregningsgrunnlag for banken per 31. desember 2023:

Konsolidert, samarbeidende gruppe	Totalt beregningsgrunnlag		Kapitalkrav
	2023	2022	2023
Kredittrisiko (unntatt CCR)	7 110 584	7 086 740	568 847
Hvorav standardmetoden	7 110 584	7 086 740	568 847
Hvorav grunnleggende IRB (F-IRB)	-	-	-
Hvorav slotting-metode	-	-	-
Herav EK-posisjoner under enkel risikovektmetode	-	-	-
Hvorav avansert IRB (A-IRB)	-	-	-
Motpartsrisiko – CCR	66 374	219 486	5 310
Hvorav standardmetode	66 374	219 486	5 310
Hvorav intern modellmetode (IMM)	-	-	-
Hvorav eksponeringer mot en CCP	-	-	-
Herav justering for svekket kredittverdighet - CVA	45 453	63 373	3 636
Hvorav andre CCR	20 920	156 114	1 674
Oppgjørssisiko	-	-	-
Verdipapirisering utenfor handelsportefølje	-	-	-
Hvorav SEC-IRBA	-	-	-
Hvorav SEC-ERBA (inkludert IAA)	-	-	-
Hvorav SEC-SA	-	-	-
Hvorav 1250% / fradrag	-	-	-
Posisjons-, valuta- og råvarerisiko	-	-	-
Operasjonell risiko	627 149	592 580	50 172
Hvorav basismetoden	627 149	592 580	50 172
Hvorav sjablongmetoden	-	-	-
Hvorav AMA-metoden	-	-	-
Beløp under terskelverdiene for fradrag (250 %)	-	-	-
Totalt	7 804 107	7 898 806	624 329

Totalt beregningsgrunnlag på ca. MNOK 7.850 er tilnærmet uendret i perioden 31. desember 2022 – 31. desember 2023. Hovedgrunnene til at beregningsgrunnlaget er tilnærmet uendret er begrenset utlansvekst i perioden.

Tabellen viser de ulike elementene bankens kapitaldekningskrav består av:

	31.12.2022*	31.12.2023*
Minimumskrav	4,5 %	4,5 %
Bevaringsbuffer	2,5 %	2,5 %

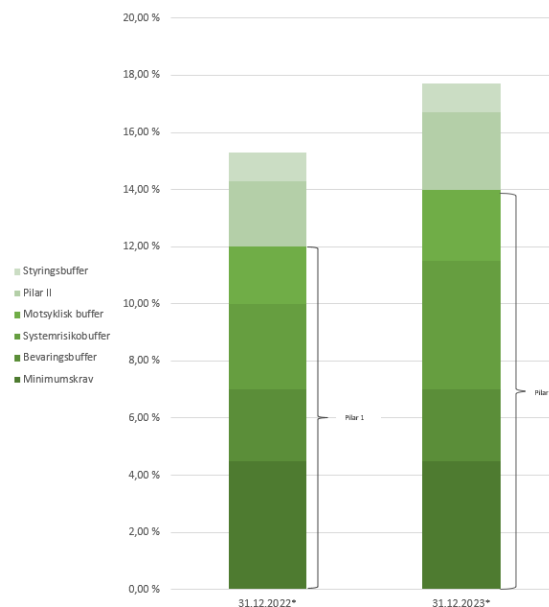
Systemrisikobuffer	3,0 %	4,5 %
Motsyklisk buffer	2,0 %	2,5 %
Pilar I	12 %	14 %
Pilar II	2,3 %	2,7 %
Styringsbuffer	1,0 %	1,0 %

* 31.12.2022 gjelder morbank

* 31.12.2023 gjelder på konsolidert med samarbeidende gruppe

Banken mottok i 2. kvartal 2023 endelig SREP-vurdering fra Finanstilsynet. Finanstilsynet har i sin SREP-vurdering uttrykt en forventning om at bankens kapitaldekning oppfyller en kapitalkravsmargin, P2G, utover det samlede risikovektede kapitalkravet.

Bankens totale kapitaldekningskrav er illustrert i figuren under per 31. desember 2022 og forventet krav per 31. desember 2023.

6. Kredittrisiko

Kredittrisiko er bankens største risikoområde, og defineres som risiko for tap knyttet til at kunder eller andre motparter ikke kan gjøre opp for seg til avtalt tid og i henhold til inngåtte avtaler, og at mottatte sikkerheter ikke dekker utestående krav. Banken eksponeres for denne risikoen gjennom bankens utlånsprodukter til privat- og bedriftsmarkedet.

6.1. Styring og kontroll

Bankens kredittrisiko påvirkes av den generelle økonomiske utviklingen og bankens håndverk ved innvilgelse og oppfølging av engasjementer.

Banken har utarbeidet en policy for kredittrisiko som fastsetter krav og rammer for styring av risikoen. Bankens policy for kredittrisiko revideres årlig og vedtas av styret.

Bankens policy for kredittrisiko fastsetter at banken skal ha en moderat risikoprofil og setter blant annet rammer for eksponeringen mot enkeltbransjer og kunder. Videre er det vedtatt rammer for eksponering mot engasjementer med høy risiko, misligholdte engasjementer og geografisk eksponering. Bankens kredittrisiko styres ytterligere gjennom mer detaljerte krav i bankens kreditthåndbok. Videre har banken etablert en fullmaktsstruktur for innvilgelse av lån og kreditter. Bevilgningsfullmaktene er personlige og er spesifisert på beløp og risikoklasse, og gjelder for samlet engasjement mot kundegruppen. Styret er ansvarlig for bankens låne- og kredittinnvilgelser.

6.2. Måling av kredittrisiko

Etterlevelse av bankens policy for kredittrisiko og styrevedtatte rammer overvåkes løpende og rapporteres kvartalsvis til styret.

I tillegg utarbeides det rapporter som oppsummerer ulike aktiviteter og tiltak på området. Rapporteringene innbefatter blant annet:

- Watchlister/early warning-system
- Tapsrapport/ECL

- Rapport på restanse/overtrekk

Bankens watchlist gir mulighet for løpende oppfølging av sentrale risikodrivere på kredittområdet på bedriftsmarkedet. Dette er viktige indikatorer for bedre oppfølging av bedriftskundene og potensiell misligholdsutvikling. Informasjonen fra early warning-systemet er viktig for å fange opp sentrale utviklingstrekk hos utlånskundene på et tidligst mulig tidspunkt.

Tapsrapport/ECL utarbeides kvartalsvis til administrerende banksjef og kredittkomite. Rapporter gir oversikt over bankens tapsavsetning, og skal sikre forståelse bak de sentrale driverne bak endringene i tap og grunnlaget for beregningene. Banken gjennomfører årlig validering av bankens PD-modell. Valideringen skal inneholde en kvalitativ og en kvantitativ del og bankens styre holdes løpende orientert om arbeidet. Banken gjennomførte en validering i samsvar med bankens retningslinjer i mars 2023 basert på observasjoner frem til 2022. Valideringsrapport for 2023 er ennå ikke ferdigstilt.

Styret skal årlig orienteres om tapsvurderinger i steg 3, og løpende orienteres om ekstraordinære tapshendelser og vurderinger. Styret skal løpende oppdateres om andre forhold som kan være av betydning for bankens tapsavsetninger, herunder blant annet resultatet av gjennomført validering av bankens risikomodeller.

6.3. Risikoklassifisering

Risikoutvikling i utlånsporteføljen måles og overvåkes blant annet ved hjelp av estimert sannsynlighet for mislighold (PD) og forventet kreditttap (ECL). Banken benytter modeller for misligholdssannsynlighet, tapsgrad gitt mislighold (LGD) og forventet eksponering ved mislighold (EAD). Disse parameterne beregnes månedlig og benyttes i bankens kredittgiving og prising.

Banken gjennomgår utvalgte terskelverdier av bedriftsmarkedsporteføljen årlig. Store og spesielt risikable, samt misligholdte og tapsutsatte engasjementer gjennomgås kvartalsvis. Lån til privatpersoner følges opp løpende og gjennomgås når de er misligholdt og senest etter 90 dager, eller dersom de har en særdeles dårlig betalingshistorikk.

Bankens risikoklassifisering baseres seg på komponentene vist i tabellen under:

Misligholdssannsynlighet PD	Modellen beregner sannsynlighet for at et engasjement går i mislighold i løpet av de neste 12 måneder
Eksponering ved mislighold EAD	Modellen beregner hvor stort engasjementet vil være ved et fremtidig mislighold
Tapsgrad gitt mislighold LGD	Modellen beregner hvor mye av eksponeringen mot kunden banken vil tape hvis kunden går i mislighold
Forventet tap ECL	Modellen beregner hva man statistisk må forvente å tape på en kunde neste 12 måneder basert på PD, EAD og LGD
Risikoklasse	Kunden tilordnes risikoklasse basert på PD
Risikogruppe	Modellen tilordnes risikogruppe basert på risikoklasse

Bankens PD-modell benyttes til å plassere bankens engasjement i risikoklasser. Modellen skiller mellom personkunder og bedriftskunder, og måler engasjementets sannsynlighet for mislighold de neste 12 måneder (PD12mnd). Banken benytter PD-modellene ved innvilgelse og ved månedlig reklassifisering av bankens engasjementer.

PD-modellen består av to undermodeller, en søknadsmodell og en adferdsmodell. Undermodellene vektes ulikt basert på kundeforholdets varighet og påløpt tid siden sist behandlet kredittsak. Dette innebærer at totalmodellen utelukkende benytter søknadsmodellen ved opprettelse av et nytt kundeforhold og der kunden ikke tidligere har hatt kundeforhold i banken, samt eksisterende kunder hvor kundeforholdet er kortere enn to måneder. Etter to måneder er passert benyttes de to undermodellene i kombinasjon. Vekten til adferdsmodellen øker i takt med lengden på

kundeforholdet inntil det har gått mer enn 13 måneder siden siste generiske score, hvor adferdsmodellen benyttes alene. Vektingen av de to undermodellene basert på kundeforholdets lengde presenteres i tabellen under:

Min. måned	Max. måned	Vekt søknadsmodell	Vekt adferdsmodell
1	2	1	0
3	5	0,8	0,2
6	8	0,6	0,4
9	12	0,4	0,6
13	-	0,2	0,8

Modellen baserer seg på påstartet måned, det innebærer at måned 1 er mellom dag 0 og 30.

Basert på beregnet PD plasseres engasjementet i en risikoklasse (RKL). Bankens risikoklasser fordeles i fire ulike risikogrupper, henholdsvis lav, middels og høy risiko, samt mislighold. Forholdet mellom PD-verdi, risikoklasser og risikogrupper fremkommer i tabellene nedenfor:

Risikoklasse	Risikogruppe	Misligholdsannsynlighet i % (PD)
1	Lav risiko	0,0000-0,0079
2		0,0800-0,1599

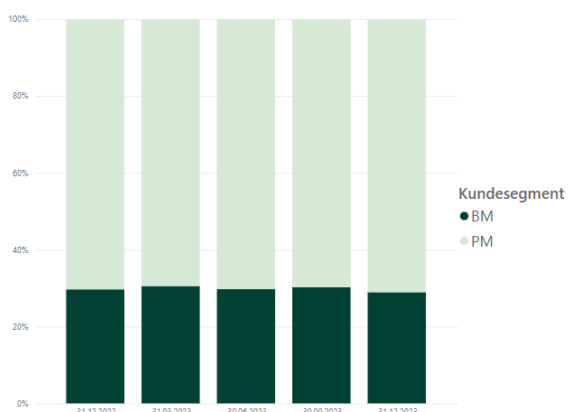
3		0,1600-0,2299
4		0,2300-0,2499
5		0,2500-0,3099
6		0,3100-0,4999
7	Middels risiko	0,5000-0,9399
8		0,9400-2,9999
9	Høy risiko	3,0000-17,8699
10		17,8700-99,9999
11	Misligholdt	Kunde er i mislighold

Risikoklasse	Risikogruppe	Misligholds sannsynlighet i % (PD)
1	Lav risiko	0,0000-0,1799
2		0,1800-0,3699
3		0,3700-0,4999
4	Middels risiko	0,5000-0,8399
5		0,8400-1,2099
6		1,2100-1,4599
7		1,4600-1,8699
8		1,8700-2,9999
9	Høy risiko	3,0000-9,5199
10		9,5200-99,9999
11	Misligholdt	Kunde er i mislighold

6.4. Utvikling av kredittrisiko i 2023

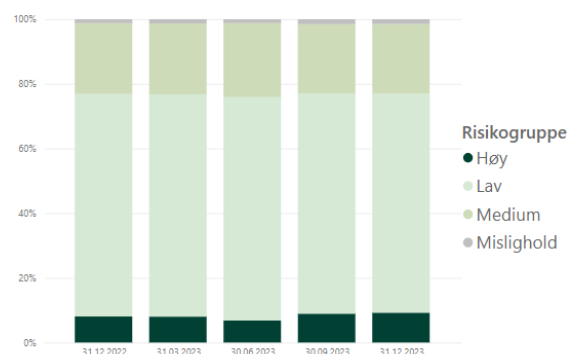
Bankens policy for kredittrisiko setter blant annet rammer for eksponering mot enkeltbransjer, risikogrupper og geografisk eksponering.

Eksponering (EAD) fordelt på kundesegment:

Den største andelen av bankens utlånseksponering er rettet mot privatkunder, og utlån i dette segmentet er i all hovedsak finansiert med pant i fast eiendom. Banken har ikke usikret kreditt eller kredittkort på egen balanse. Bankens utlån til privatkunder har vært stabil i perioden og utgjør 71 % av samlet EAD per desember 2023.

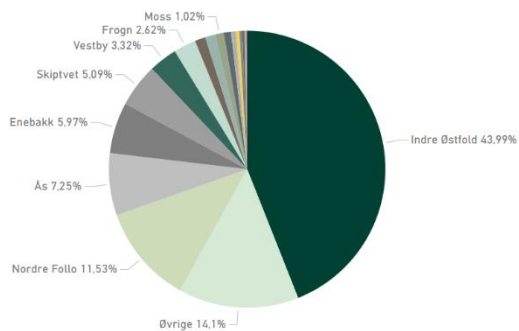
Eksponering (EAD) fordelt på risikogrupper:

Andel utlånseksponering mot kunder med lav risiko har falt fra 69 % ved utgangen av 2022 til 68 % ved utgangen av 2022. Dette er kunder som klassifiseres i risikoklassene 1-6 for personkunder og 1-3 for bedriftskunder. Eksponeringen mot misligholdte kunder utgjør 1,47 % av total utlånseksponering i bedriftsmarkedet og personmarkedet per desember 2023.

Bankens primære markedsområde er kommuner i tidligere Østfold fylke, i tillegg til Follo. Eksponering (EAD) fordelt på geografisk

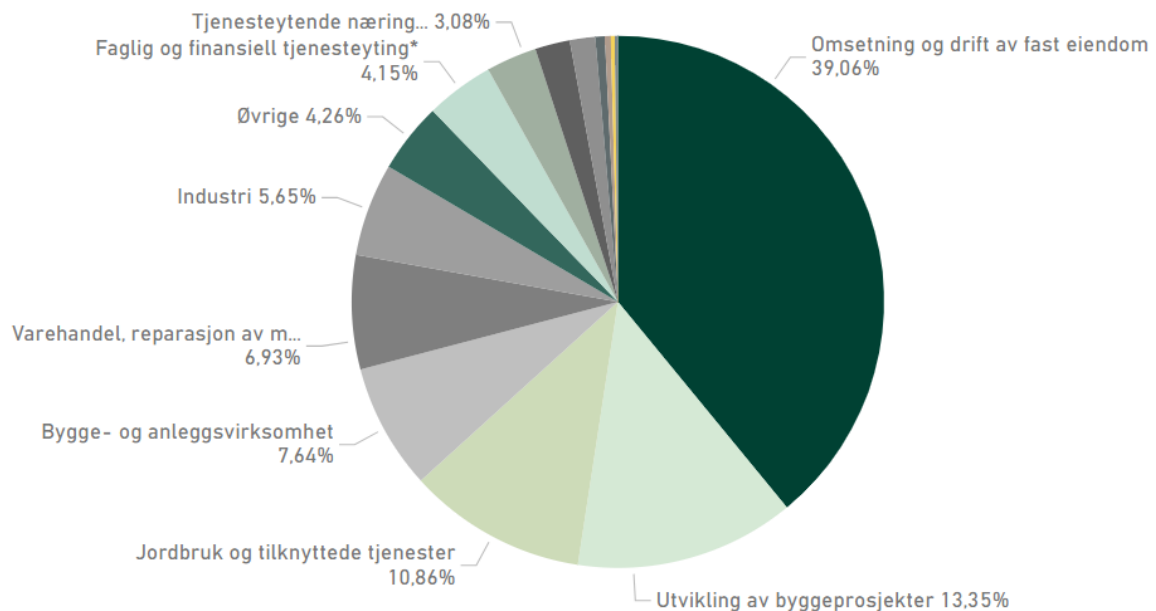
markedsområde:

Indre Østfold og Nordre Follo kommune er bankens største markedsområde, og har en samlet eksponeringen på om lag 56 % av bankens samlede portefølje.

Banken er innenfor vedtatte risikorammer for geografisk eksponering i bankens policy for kredittrisiko.

Eksponering (EAD) fordelt på bransjer:

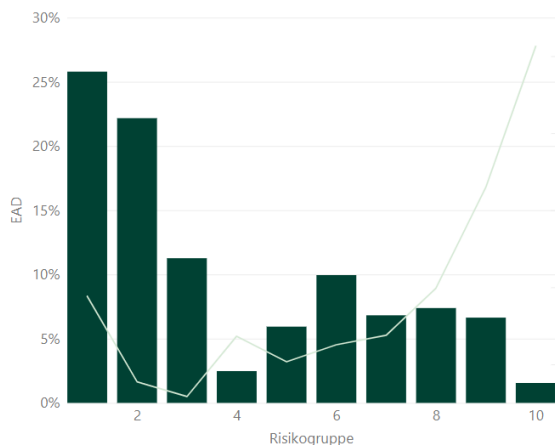
Bankens største eksponeringer ved utgangen av 2023 er mot bransjene omsetning og drift av fast eiendom, utvikling av byggeprosjekter og jordbruk, som samlet utgjør 63 % av bankens eksponering i bedriftsmarkedet.

det siste året arbeidet aktivt med å forbedre risikoprisingen.

Eksponering (EAD) på boliglån fordelt på risikogrupper samt gjennomsnittlig rente:

6.5. Risikoprising

Banken er opptatt av å prise risiko riktig. Dette innebærer at engasjementer med høy risiko prises høyere enn engasjementer med lav risiko. Det generelle nivået på risikoprisingen vil imidlertid også avhenge av bankens overordnede avkastningsmål og hensynet til konkurranse-situasjonen. Bankens har gjennom

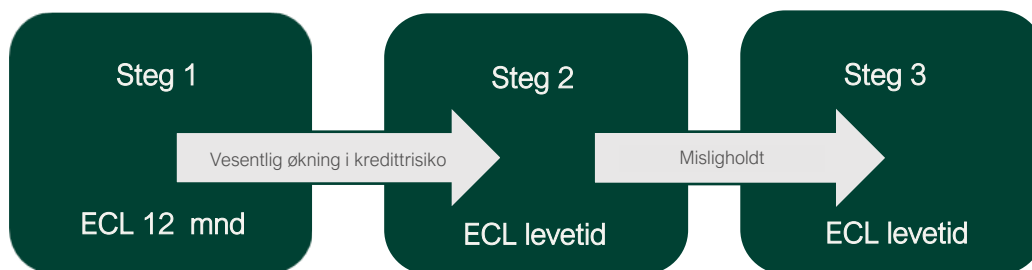
6.6. Tap og nedskrivninger

Bankens ECL-modell benyttes til å plasseres engasjement i steg og beregning av engasjementets tapsrisiko. Banken er underlagt krav¹ om å gjennomføre avsetninger i regnskapet for fremtidige forventede tap knyttet til bankens engasjementer. Tapsavsetninger innebærer at banken nedskriver verdien av eksisterende engasjement og gjelder for finansielle eiendeler som er gjeldsinstrumenter og som måles til

amortisert kost eller til virkelig verdi med verdiendringer ført over utvidet resultat. I tillegg er blant annet også lånetilsagn, finansielle garantikontrakter og leieavtalefordringer omfattet. Avsetningene skal baseres på vurderinger av relevant informasjon som er tilgjengelig på rapporteringstidspunktet. Tilgjengelig informasjon inkluderer opplysninger om historisk, nåværende og fremtidig situasjon.

6.7. Stegplassering

Ved opprettelse av et engasjement, plasseres engasjementet i steg 1, uavhengig av beregnet PD og tilhørende risikoklasse. Engasjementet forblir i steg 1, med mindre det skjer en vesentlig økning i engasjementets kredittrisiko etter innregning. Dersom kredittrisikoen for et engasjement eller gruppe av engasjement er ansett å ha økt vesentlig siden innregning flyttes engasjementet til steg 2. Engasjementet flyttes videre fra steg 2 til 3 dersom engasjementet misligholdes. Stegplasseringen illustreres i figuren under:

For engasjement i steg 1 beregnes en modellberegnet nedskrivning (ECL) med sannsynlighet for mislighold kommende 12 måneder. For engasjement i steg 2 gjøres det en modellberegnet nedskrivning (ECL) tilsvarende hele den forventede løpetiden til engasjementet, herunder ved bruk av sannsynlighet for mislighold i løpet av forventet løpetid (PDliv). PDliv er sannsynligheten for at kunden går i mislighold over hele engasjementets forventede løpetid. PDliv beregnes basert på en migrasjonsbasert

framskrivning for å estimere forventet mislighold fram i tid.

Engasjementet flyttes videre fra steg 2 til steg 3 dersom engasjementet misligholdes. Et engasjement som går i mislighold enten på grunn av betalingsmislighold (mer enn 90 dager) eller at banken markerer låntakeren som UTP (unlikely to pay), vil automatisk overføres til steg 3. Avsetning til tap blir da beregnet med PD lik 1 med mindre banken gjennomfører individuell tapsberegning.

¹ Tapsavsetningsmodellen i IFRS 9

Beregningen av forventet tap (ECL) består av ulike komponenter som PD, EAD og LGD.

Beregningen av ECL i henholdsvis steg 1 og 2 kan forenklet uttrykkes med følgende formel:

Engasjement i steg 3 er i mislighold eller merket med UTP. Banken har i samsvar med Finanstilsynets anbefaling, valgt å samordne definisjonen av kredittforringede engasjementer med kapitalkravsregelverkets definisjon av misligholdte engasjementer. Det vises til CRR/CRDIV-forskriftens § 2.

Forventet kreditttap for engasjementer i steg 3 skal tilsvare det tapet som forventes å inntreffe i løpet av engasjementets løpetid. Renteinntekten på engasjementer i steg 3 skal beregnes på grunnlag av amortisert kost, det vil si netto etter fradrag for avsetninger til tap. IFRS 9 stiller ikke krav om karenstperioder slik som kapitaldekningsregelverket. Et misligholdt engasjement skal derfor overføres til steg 1 eller 2 så snart låntakeren har gjort opp sitt betalingsmislighold og/eller ikke lenger anses som UTP.

Kontantstrømbaserte tapsvurderinger skal gjennomføres periodisk for alle misligholdte engasjementer med totalengasjement som overstiger ett fastsatt beløp. Forventet kreditttap er et resultat av estimert tap i 3 ulike scenarioer, hvor scenarioene vektes etter sannsynlighetene for at de inntreffer. Stor grad av skjønn kreves for å vurdere bevis på tap, og estimering av beløp og tidfesting av fremtidige kontantstrømmer for å

fastsette beregnet tap påvirkes av disse vurderingene. Endringer i disse faktorene vil kunne påvirke størrelsen på avsetningene for tap. Hvor sikkerhetsverdier er knyttet til spesielle objekter eller bransjer som er i krise, vil sikkerhetsverdier måtte realiseres i lite likvide markeder og vurderinger av sikkerhetsverdier kan i slike tilfeller være beheftet med betydelig usikkerhet.

Dersom det avdekkes forhold som tilsier at ECL-modellen ikke tar tilstrekkelig hensyn til risikoen på rapporteringstidspunktet/forventningene til den økonomiske utviklingen, må banken vurdere skjønnsmessige overstyringer av de modellberegnete tapsavsetningene.

Skjønnsmessige overstyringer skal kun foretas i ekstraordinære situasjoner, for eksempel ved et stort og uventet sjokk i økonomien som ikke tidsnok fanges opp av bankens systemer for risikoklassifisering. Det skal i slike situasjoner gjennomføres vurderinger av hvordan ulike kundegrupper forventes å bli rammet. Dersom det må antas at kredittrisikoen for en gruppe, eller deler av en gruppe, har økt vesentlig skal disse engasjementene manuelt overføres til steg 2. Alternativt kan fremadskuende mål på de ulike kundegruppenes tapsgrad benyttes for å overstyre modellberegnete tapsavsetninger.

7. Likviditets- og finansieringsrisiko

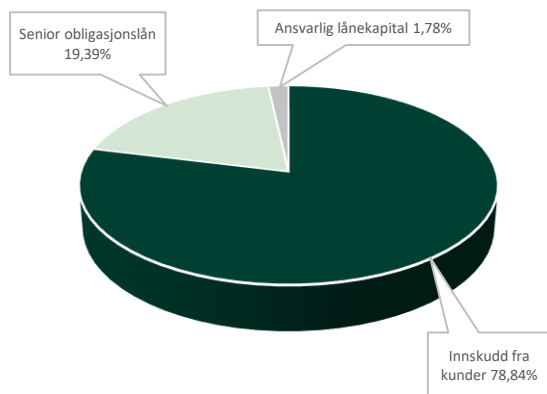
Likviditetsrisiko defineres som risikoen for at banken ikke oppfyller sine forpliktelser og/eller finansierer økninger i bankens eiendeler uten at det oppstår vesentlige ekstraomkostninger i form av prisfall på eiendeler som må realiseres, eller kostbar finansiering. Nivået på bankens ansvarlige kapital vil være en sentral forutsetning for å kunne tiltrekke seg nødvendig funding til enhver tid.

7.1. Likviditetsstyring

Styring og kontroll av bankens likviditetsrisiko tar utgangspunkt i bankens likviditetsstrategi som setter rammer for bankens likviditetsrisiko. Bankens risikotoleranse for likviditetsrisiko er lav.

Styret har vedtatt risikorammer for banken på området, herunder at bankens innskuddsdekning skal være minimum 80 %. Bankens innskuddsdekning utgjør ved utgangen av 2023 84,2 %.

Bankens finansiering per 31. desember 2023 fremgår av figuren under:

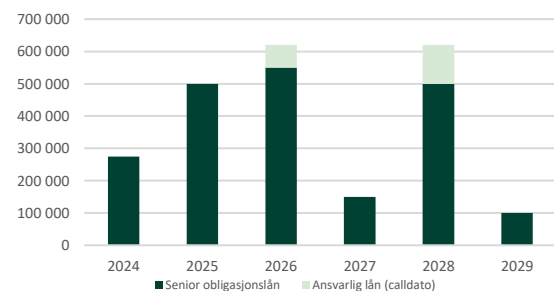

Bankens gjenoppretningsplan beskriver hvordan bankens likviditetssituasjon skal håndteres i urolige finansmarkeder. Ved behov funder banken seg også gjennom kortsiktige og langsiktige innlån fra penge- og kapitalmarkedet, herunder F-lån fra Norges Bank.

Banken har i 2023 etablert tre nye obligasjonslån og gjennomført utvidelser av ett løpende lån. Lånene har, etter bankens vurdering, en tilfredsstillende forfallsstruktur. Vektet løpetid for

utstedte obligasjonslån er 2,76 år per 31. desember 2023. Banken har ingen sertifikatlån pr. 31. desember 2023.

I figuren under fremgår bankens forfallstruktur på utstedte obligasjonslån og ansvarlig lån (call dato):

Banken hadde ved årsskifte en trekkrettighet i DNB pålydende MNOK 220 som skal dekke kortsiktige likviditetsbehov. Trekkrettigheten har i svært liten grad vært benyttet gjennom 2023.

7.2. Likviditetsporteføljen

Kravet til LCR (Liquidity Cover Ratio) innebærer at banken til enhver tid skal ha en likviditetsreserve på minst 100 prosent, det vil si at beholdning av likvide eiendeler minst skal tilsvare netto likviditetsutgang i en gitt stressperiode på 30 kalenderdager.

Forvaltningen av bankens likviditetsportefølje er utkontraktert til Sparebank1 Kapitalforvaltning som utfører forvaltningsoppgaven i henhold til mandat fra banken som vedtas av styret. Mandatet er innrettet for å sikre at bankens

reserverer investeres i tellende verdipapirer i likviditetsindikatoren LCR.

Bankens likviditetsportefølje har følgende sammensetning per 31. desember 2023:

Risikovekt	Markedsverdi
0	204 926
10	624 437
20	593 731
50	30143
100	3 090
Sum	1 456 327

Rating	Markedsverdi
AAA	605 192
AA+	43 423
AA	54 731
A-	20 069
BBB	10 074
BBB-	19 963
Kommuner/Fylker*	379 918
Finans*	292 957
Sum	1 456 327

*Ikke ratet

Banken vurderer likviditetssituasjonen som tilfredsstillende og bankens risiko på likvidtetsområdet som lav.

Banken har ikke kommitterte trekkrettigheter per 31. desember 2023.

8. Operasjonell risiko

Operasjonell risiko defineres som risiko for tap som følge av utilstrekkelig eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil, eller eksterne hendelser. Definisjonen omfatter juridisk risiko, men ikke strategisk risiko og omdømmerisiko. Operasjonell risiko griper inn på bankens øvrige forretningsområder samt bankens overordnede styring og kontroll.

8.1. Generelt om operasjonell risiko

Operasjonell risiko er knyttet til hvorvidt bankens virksomhet drives med den kvalitet lover, tilsyn, marked, eiere, kunder og bankens interne retningslinjer forventer. Samtlige av bankens interne prosesser er eksponert for operasjonell risiko og fanger opp kvalitative mangler så vel som eventuelle kostnader.

Bankens operasjonelle risiko reduseres gjennom opplæring, tilfredsstillende retningslinjer og instruksjoner og løpende oppfølging, blant annet gjennom internkontroll i bankens første- og andrelinje.

Hovedformålet med styring av bankens operasjonelle risiko er å etablere et rammeverk som sikrer at banken opererer innenfor vedtatt risikotoleranse. Bankens risikotoleranse på området for operasjonell risiko er lav til moderat.

8.2. Styring og måling

Bankens policy for operasjonell risiko fastsetter rammer knyttet til blant annet hendelser, varslingssaker, sykefravær, lovbrudd med mer. Bankens andrelinje rapporterer kvartalsvis på rammene og gir en overordnet vurdering av status i banken opp mot vedtatt risikotoleranse. Videre har banken utarbeidet retningslinjer innenfor sentrale områder for å redusere bankens operasjonelle risiko, herunder retningslinjer for rapportering av hendelser, retningslinjer for varsling av kritikkverdige forhold, retningslinjer for kundeklager og retningslinjer for utkontraktering.

Det operative ansvaret for styring og kontroll av operasjonell risiko ligger hos bankens avdelingsledere som årlig rapporterer status og resultater av gjennomførte internkontroller i førstelinje.

Rapportene, som også legges frem for styret, danner grunnlag for forbedringstiltak på identifiserte områder. I tillegg foretas en løpende gjennomgang av anbefalinger fra bankens andrelinje samt ekstern- og internrevisor som danner grunnlag for implementering av forbedringstiltak på gjennomgåtte områder.

Banken etablerte i 2022 en ekstern varslingskanal som er tilgjengelig for bankens ansatte så vel som kunder, leverandører og øvrige samarbeidspartnere. Varslingskanalen skal bidra til å redusere bankens operasjonelle risiko.

8.3. Særlige fokusområder

Banken vurderer å være særlig eksponert mot operasjonell risiko på følgende fire områder: Kreditt, AHV, IKT og økonomiske misligheter. Banken har derfor et særlig fokus på å utarbeide tilfredsstillende retningslinjer og prosesser på disse områdene, i tillegg til at de utgjør en sentral del av bankens internkontroll. Videre vurderer banken at «tonen fra toppen» er sentral for å redusere risikoen ytterligere på nevnte områder, noe banken har hatt særskilt fokus på gjennom 2022 og 2023.

9. Klimarisiko

ESG står for «Environmental, Social and Governance», og kan oversettes til miljø (E), samfunnsansvar (S) og eierstyring og selskapsledelse (G). Banken legger til grunn samtlige tre dimensjoner i sitt bærekraftsarbeid.

9.1. Generelt om klimarisiko

Klimarisiko kan defineres som konsekvenser som følge av klimaendringer. Klimarisiko vil kunne påvirke bankens kreditt- og omdømmerisiko, samt håndtering av markeds-, likviditets-, og operasjonell risiko. Bankens risikotoleranse på området er lav.

I vurderingen av klimarisiko skal særlig to risikoer vurderes: fysisk risiko og overgangsrisiko. Fysisk risiko er risiko som oppstår som en følge av hyppigere og mer alvorlige episoder med tørke, flom, nedbør, stormer, ras og stigende havnivå. Fysisk risiko kan deles inn i to grupper, akutt- og kronisk risiko. Akutt risiko er risiko knyttet til stormer og uvær som fører til fysisk skade på bygninger, infrastruktur samt naturen. Kronisk risiko er risiko knyttet til varige endringer i klimaet.

Overgangsrisiko er risiko knyttet til endringer opptrapping av klimapolitikken og reguleringer samt utvikling av ny teknologi og endring av kunders eller investorers preferanser. Brå endringer kan føre til endringer i markedsverdien til finansielle aktiva og eiendeler eksponert mot karbonintensiv virksomhet.

9.2. Bankens arbeid med ESG

Banken ble i 2021 sertifisert som miljøfyrtårn og er som en følge underlagt krav om rapportering av klimarisiko i henhold til TCFD (Task Force on Climate Related Financial Disclosure) sitt rammeverk. Bankens TCFD rapportering er en del av bankens bærekraftsrapport som ble publisert for første gang i 2023 og oppdateres

minimum årlig. Mer informasjon om bankens bærekraftsarbeid fremgår av nevnte rapport.

Videre valgte banken i 2022 bærekraftsmål banken skal ha særlig fokus på i arbeidet på ESG-området.

Banken har i 2023 vedtatt policy for bærekraft og tilhørende handlingsplan, etablert grønne produkter og arbeidet med grønt rammeverk. Fremgangen på området rapporteres kvartalsvis til styret. Identifikasjon og vurdering knyttet til bankens klimarisiko inngår også i bankens ICAAP.

Banken vil i 2024 arbeide systematisk med å styrke bankens arbeid på ESG-området, herunder arbeide med ytterligere integrering av klimarisiko i bankens kredittvurderinger på BM.

10. Andre risikoområder

10.1. Markedsrisiko

Markedsrisiko er knyttet til resultatsvingninger som følge av endringer i markedspriser og kurser, samt størrelsen på bankens eksponering, risikospredning og markedslivviditet. Risiko oppstår som følge av bankens posisjoner i rente-valuta- eller egenkapitalinstrumenter. Bankens policy for markedsrisiko inneholder rammer for å sikre at banken overholder vedtatt risikotoleranse, som er lav. Bankens renterisiko rapporteres kvartalsvis i bankens interne risikorapport som behandles av styret og RRU.

Bankens renterisiko, valutarisiko og aksjerisiko er sentrale i dette henseende og behandles løpende i det følgende.

Renterisiko oppstår som en følge av at bankens utlåns- og innlånsvirksomhet ikke har sammenfallende rentebinding. Banken må foreta renteendringer på sine balanseposter i henhold til i gjeldende regelverk når markedsrenten endres. Utlån til, og innskudd fra bankens personkunder kan kun endres med de varslingsfrister som fremkommer i finansavtaleloven. Utlån til, og innskudd fra næringsdrivende, samt fastrentelån og fastrenteinnskudd kan endres i henhold til avtale. Renten på beholdningen av rentebærende verdipapirer og utstede obligasjonslån i banken, herunder ansvarlig lån og fondsobligasjonslån endres i henhold til underliggende låneavtaler.

En endring av markedsrentene vil derfor bety økning eller reduksjon av netto renteinntekter i bankens resultatregnskap. Renterisikoen per 2023 måles ved hjelp av enkle analyser som viser effekten på resultatet av en renteendring på 1 prosentpoengs parallellskift i rentekurven.

Banken vil i løpet av 2024 ta i bruk mer avanserte metoder for å beregne renterisiko i tråd med Finanstilsynets rundskriv «praksis for vurdering av risiko og kapitalbehov».

Banken har lav renteeksponering på sine utlån, der utlån til kunder med fastrente (hovedstol) utgjør MNOK 134,2 ved årets utgang. Banken har per 31. desember 2023 kjøpt rentebytteavtaler pålydende MNOK 150,3 for å redusere renterisikoen på utlån til kunder med fastrente. Banken har ingen fastrenteinnskudd per 31. desember 2023.

Netto renterisiko knyttet til utlånsvirksomheten og innskuddsvirksomheten vurderes som lav.

Banken har en avtale med Sparebank 1 Kapitalforvaltning AS om aktiv forvaltning av bankens obligasjonsportefølje. Beholdningen av obligasjoner har en gjennomsnittlig rentedurasjon på 0,12 per 31. desember 2023. Dette gir en rentefølsomhet ved 1 % renteendring på MNOK 1,8 ved årsslutt.

Bankens renterisiko vurderes samlet sett som lav, og innenfor den fastsatte ramme på MNOK 10 ved 2 prosentpoengs parallellskift i rentekurven.

Bankens beregnede renterisiko fremgår av tabellen under:

	Renterisiko (TNOK)
Eiendeler	
Utlån flytende rente	- 16 641
Utlån rentebinding	- 4 202
Rentebærende VP	- 1 820
Øvrig rentebærende	
Gjeld	
Innskudd med rentebinding	
Andre innskudd	14 178
Verdipapirgjeld	3 013
Øvrig rentebærende	
Utenom balansen	
Derivater	185
Sum renterisiko	- 5 287

Valutarisiko er risikoen for tap som følge av endringer i valutakursene. Bankens balanseposter i utenlandsk valuta er kontanter i valuta, som selges til bankens kunder i form av

reisevaluta, samt en innskuddskonto i DKK i DNB. Beholdningen av reisevaluta og innestående på valutakonto utgjør til sammen, etter omregning til NOK, MNOK 2,5 per 31. desember 2023. I tillegg eier banken 1,07 % av bankens datasentral SDC. Denne aksjeposten er i DKK. Bokført verdi på denne aksjeposten, omregnet til NOK utgjør MNOK 11,5 per 31.12.2023.

Banken har ingen åpne terminhandler eller valutilån på egen balanse per 31. desember 2023, men har en løpende valutarisiko knyttet til innkjøp av IT-tjenester i DKK. Risiko for valutatap knyttet til bankens valutabeholdning per 31. desember 2023 vurderes til å være uvesentlig.

Aksjerisiko. Banken har ikke beholdninger av egenkapitalinstrumenter holdt til gevinstformål

(handelsformål) per 31. desember 2023. Bankens strategiske investeringer i egenkapitalinstrumenter er klassifisert til virkelig verdi over utvidet resultat uten resirkulering, eller til virkelig verdi over ordinært resultat. Disse egenkapitalinstrumentene er ikke derivater og er heller ikke holdt for handelsformål. Aksjer i datterselskap er ikke inkludert.

Matrisen under viser bankens egenkapitalposisjoner, i TNOK, fordelt basert på om de holdes for gevinstformål eller strategisk formål. Matrisen viser også type verdipapir og bokført verdi, virkelig verdi, realisert gevinst/tap siste år og hvor mye av dette som er medregnet i henholdsvis kjernekapital og tilleggskapital.

	Bokført verdi	Virkelig verdi	Realisert gevinst/tap	Urealisert gevinst/tap	Medregnet i kjernekap.	Medregnet i tilleggskap.
Gevinstformål – aksjer og andeler						
Børsnoterte	-	-	-	-	-	-
Øvrige	-	-	-	-	-	-
Strategiske formål – aksjer og andeler						
Børsnoterte	-	-	-	-	-	-
Øvrige	374 942	374 942	-	14 906	14 906	14 906

Bankens investeringer i strategiske egenkapitalinstrumenter er bokført til MNOK 375 per 31. desember 2023. Bankens aksjepost i Eika Boligkreditt AS er klassifisert til virkelig verdi over utvidet resultat uten resirkulering. Aksjene i Eika Boligkreditt AS har en bokført verdi på MNOK 207,2 per 31. desember 2023.

Bankens aksjeposter i Verd Boligkreditt AS, Brage Finans AS, Frende Holding AS, Norne Securities AS og Balder Betaling AS er klassifisert til virkelig verdi over ordinært resultat. Aksjebeholdningene i nevnte selskaper har følgende bokførte verdier per 31. desember 2023:

Verd Boligkreditt AS	MNOK 72,2,
Brage Finans AS	MNOK 26,7,
Frende Holding AS	MNOK 27,4,
Norne Securities AS	MNOK 2,4,
Balder Betaling AS	MNOK 21,7,
Totalt	MNOK 150,4.

Sammen med aksjeposten i Eika Boligkreditt AS utgjør nevnte aksjeposter 95,3 % av bankens totale beholdning av strategiske egenkapitalinstrumenter.

Et verdifall på 30 % på nevnte aksjeposter vil medføre nedskrivninger over ordinært resultat på ca. MNOK 45 og nedskrivninger over utvidet resultat på ca. MNOK 62, til sammen ca. MNOK 107.

10.2. Motpartsrisiko

Bankens motpartsrisiko er knyttet til bankens rentederivater (renteswapper). Banken har to motparter hvor banken er eksponert for motpartsrisiko.

Samlet engasjementsbeløp hvor banken på konsolidert basis beregner kapitalkrav for motpartsrisiko utgjorde MNOK 66,4 per 31. desember 2023. Engasjementsbeløp gjelder før sikkerhetsstillelse og konverteringsfaktor.

Matrisen under viser bankens (morbank) derivatkontraktens virkelige verdi (i TNOK) før og etter motregning. Med virkelig verdi før motregning menes summen av virkelig verdi av alle kontrakter med positiv. Virkelig verdi etter motregning er summen av virkelige netto positive verdier mot hver enkelt motpart.

Beløp	Virkelig verdi
Før motregning	7 080
Etter motregning	7 080

Banken har mottatt sikkerhet fra en motpart for netto positiv markedsverdi på renteswapper per 31. desember 2023. Sikkerheten er stilt i form av kontantpant, det vil si sperret bankinnskudd i banken. Den andre motparten har ikke stilt sikkerhet for netto positiv markedsverdi per 31. desember 2023. Banken har mottatt sikkerhet på til sammen MNOK 7,1 per 31. desember 2023.

Beløpet som er stilt som sikkerhet endrer seg i takt med den underliggende netto positive eller negative markedsverdi i porteføljen av renteswapper. Om netto markedsverdi er negativ må banken stille sikkerhet i form av bankinnskudd hos motpart. Avtalene om sikkerhetsstillelse regulerer størrelsen på endringer i markedsverdi før det gjennomføres tilførsel av sikkerhet i form av bankinnskudd eller reduksjon av sikkerhet i form av bankinnskudd.

10.3. Eiendomsrisiko

Eiendomsrisiko defineres som risiko for uventet verdifall på bankens eiendommer eller i porteføljer av eiendomsinvesteringer. Eiendomsrisiko

knyttet til utlån til, eller med sikkerhet fra eiendomssektoren, dekkes under kredittrisiko. Bankens eiendomsrisiko vurderes som lav.

10.4. Compliancerisiko

Compliancerisiko er løpende og fremtidig risiko med hensyn til inntjening og kapital knyttet til bankens brudd på eller manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov eller forskrift.

Compliancerisiko kan medføre offentlige sanksjoner som tap av konsesjon, overtredelsesgebyr, bøter, privatrettslig kompensasjon og/eller manglende erstatning for tap ved kontraktsbrudd. Compliancerisiko kan også medføre tap av omdømme. Bankens risikotoleranse er lav.

Banken har vedtatt retningslinjer for risikostyring- og compliancefunksjonen som skal bidra til å sikre forsvarlig håndtering av bankens compliancerisiko. Retningslinjene stiller krav til funksjonens organisering og oppgaver, samt årlig utarbeidelse av en risikovurdering som skal danne grunnlag for compliancefunksjonens årsplan. Compliancefunksjonen rapporterer kvartalsvis til bankens styre og løpende til administrerende banksjef.

10.5. Strategisk risiko

Strategisk risiko er risikoen for uventede tap eller sviktende inntjening i forhold til prognoser knyttet til vekstambisjoner, inntreden i nye markeder, oppkjøp, fusjoner, bytte av allianse eller it-kjerneleverandør.

Styret har en årlig strategiprosess som definerer bankens mål, strategier og risikoprofil. Styret vedtar de overordnede langsiktige økonomiske målene som er nedfelt i bankens strategidokument. Dokumentet revideres årlig i en felles prosess mellom styret og bankens ledergruppe. Styret sikrer på denne måten at bankens ledes er ansvarlig for at de overordnede mål nås.

Bankens strategiske risiko skal være lav.

10.6. Forretningsrisiko

Forretningsrisiko er risiko for uventede inntektssvingninger som har andre årsaker enn kredittrisiko, markedsrisiko eller operasjonell risiko. Risikoen kan opptre i ulike forretnings- eller produktsegmenter og være knyttet til konjunktursvingninger og endret kundeatferd. Bankens inntjening skal være et produkt av ikke finansiell risikotaking i form av kunderelaterte aktiviteter. Ved vesentlige endringer i, eller etablering av nye, produkter eller forretningsområder gjennomfører banken risikovurderinger som behandles i bankens styre, før iverksettelse.

Bankens forretningsrisiko skal være lav.

10.7. Omdømmerisiko

Kritiske suksessfaktorer for å bevare et godt omdømme knytter seg til kompetente medarbeidere, korrekte holdninger og handlemåter, god etterlevelseskultur, god intern og ekstern kommunikasjon og velfungerende målemetoder. Banken vurderer «tonen fra toppen» som sentral i denne sammenheng.

Banken har høsten 2023 vært eksponert mot omdømmerisiko i forbindelse med publisering av endelig rapport etter stedlig tilsyn på AML området gjennomført våren 2022. Banken har

gjennom 2022 og 2023 arbeidet systematisk og målrettet for å lukke gapene identifisert på nevnte område. Banken har særlig hatt fokus på å styrke bankens etterlevelse, virksomhetsstyring og «tonen fra toppen».

Bankens omdømmerisiko skal være lav.

10.8. Systemrisiko

Systemrisiko kan defineres som problemer hos andre, stort sett større banker, som smitter over på banken. Dette kan bestå av fallende verdier på bankens verdipapirportefølje, at det er krevende å plassere likviditet i andre banker eller motta funding til normale betingelser, eller at DNB, som bankens oppgjørsbank, ikke er i stand til å gjennomføre oppgjør gjennom dagen.

En eller en kombinasjon av flere av ovennevnte hendelser kan utgjøre en systemrisiko for banken. Ovennevnte risiko er til dels dekket opp ved kapitalbehovsvurdering av likviditets- og kredittrisiko. Banken er bevisst ovennevnte ved å diversifisere sine plasseringer, samt ved vurderinger av hvor/hvordan banken henter funding.

Alternativ til oppgjør i DNB er Norges Bank der banken har beredskapsavtale.

11. Stresstestrammeverk

Stresstesting er et sentralt element i vurderingen av bankens risikostyring og økonomisk planlegging. Stresstester benyttes for å anslå hvordan endringer i det makroøkonomiske bildet vil kunne påvirke bankens behov for kapital og resultatene benyttes som grunnlag for bankens strategi og handlingsplaner. Banken gjennomfører årlige stresstester i forbindelse med ICAAP-rapporteringen og tester krisescenarier som en del av bankens gjenopprettingsplan. Banken utfører jevnlig stresstester av likviditetsrisiko for å sikre at det finnes tilstrekkelige likvide aktiva for å møte vanskelige situasjoner på en tilfredsstillende måte.

11.1. Stresstest likviditet

For å oppnå ønsket risikoprofil er det etablert rammer og krav til ulike måltall for måling av bankens likviditetsrisiko.

Banken gjennomfører stresstester for å analysere likviditetssituasjonen og forsikre seg om at risikoeksponeringen er i samsvar med styrets risikotoleranse. Stresstestene omfatter alternative scenarier som dekker både bankspesifikke hendelser, markedsrelaterte hendelser samt kombinasjoner av disse. Forutsetningene for stresstestene er i stor grad bygget på markedspraksis. Det legges til grunn konservative forutsetninger for effekten av de ulike hendelsene og varigheten på en likviditetskrise.

I en normalsituasjon oppdateres stresstestene for likviditet kvartalsvis. Stresstestene skal oppdateres oftere dersom det foreligger indikasjoner på økt likviditetsrisiko.

Bankens stresstest, samt forutsetningene som den bygger på, rapporteres til styret kvartalsvis. Stresstestene, som banken gjennomfører hvert kvartal, inngår som beslutningsgrunnlag når styret fastsetter mål og rammer i bankens likviditetspolicy.

11.2. Stresstest markedsrisiko

Stresstest av markedsrisiko er en del av bankens policy for markedsrisiko. Stresstestene synliggjør tapsrisikoen knyttet til markedsrisiko og benyttes

for å fastsette risikorammer for aksjerisiko, renterisiko, valutarisiko og spreadrisiko.

Forutsetningene for beregningen av bankens tap er hentet fra Finanstilsynets «Modul for markedsrisiko - Evaluering av markedsrisikonivå». Modellen beregner samlet tapspotensial som oppsummeres i beregnet tapspotensial. Stresstestene banken gjennomfører vil være enkle og oversiktlige og vise hvordan bankens resultat og egenkapital påvirkes av alvorlige og ekstraordinære markedsforhold.

11.3. Stresstest kapital

I forbindelse med ICAAP gjennomføres det scenariomodelleringer og stresstester med utgangspunkt i en langsiktig strategisk plan for å vurdere bankens økonomiske utvikling som gjelder nivå for kapital og likviditet.

Som et ledd i kapitalvurderingen foretar banken en analyse av et kraftig økonomisk tilbakeslag, og hvilken effekt dette vil ha på bankens konsoliderte kapitaldekning.

Bankens andel resultat fra stresstest i selskapene Eika Boligkreditt AS, Verd Boligkreditt AS og Brage Finans AS innarbeides i stresstestscenarioene.

Bankens vurdering er at det ikke er usannsynlig at dette tilbakeslaget vil kunne oppstå, uten at denne sannsynligheten er nærmere kvantifisert.

Forutsetninger for bankens stresstest:

- Tap på PM-engasjement i egen balanse og boligkreditt: 0,60 % per år i 3 år.
- Tap på BM-porteføljen: 4 % per år i 3 år.
- Tap på obligasjonsportefølje: 5 % i år 1
- Tap på aksjer og ansvarlige lån: henholdsvis 40 % og 30 % i år 1.

Bankens PM-portefølje og boligkreditt-portefølje forutsettes å være konstant over stressets varighet. Det vil si at årlig tap og nedbetalinger motsvares av ny vekst. BM-porteføljen er forutsatt redusert med årlige tap. Obligasjonsporteføljen og aksjer og lignende reduseres med tapet i år 1. Bankens beregningsgrunnlag reduseres som følge av redusert BM-portefølje og reduserte

bokførte verdier på bankens obligasjoner, aksjer og lignende.

Banken har lagt til grunn at boligprisene faller med 30 % over 3 år, og at misligholdet øker med henholdsvis 3,0 % og 3,5 % for PM- og BM-porteføljen. Dette gjelder også for bankens portefølje i boligkredittforetak, og bidrar til økt konsolidert beregningsgrunnlag. Andre effekter på beregningsgrunnlaget i boligkredittforetak er ikke tatt hensyn til. Dette er en konservativ antakelse da boligkredittforetakene også vil ha tap på sin verdipapirportefølje som vil redusere beregningsgrunnlaget. Det er imidlertid vurdert at dette ikke er tilstrekkelig vesentlig til å skulle innarbeides i stresstesten.

12. Godtgjørelse

Etter Finansforetaksforskriftens §§ 15-1 til 15-7 skal banken ha en godtgjørelsesordning som bidrar til å fremme god styring og kontroll med bankens risiko, motvirker for høy risikotaking og bidrar til å unngå interessekonflikter.

Banken har utarbeidet retningslinjer for godtgjørelse som vedtas av bankens styre. Bankens godtgjørelsesordning skal gjelde for alle ansatte og være kjønnsnøytral. Videre skal retningslinjene for godtgjørelse være godt kjent for alle ansatte. Det skal etableres særskilte regler for godtgjørelse for ledende ansatte, tillitsvalgte, ansatte med vesentlig innvirkning på bankens risikoprofil og ansatte med kontrolloppgaver.

Bankens godtgjørelsesordning skal: Bidra til at banken beholder relevant kompetanse og tiltrekker seg nødvendig kompetanse for å nå sine overordnede mål, være i samsvar med bankens strategiske plan, bidra til å fremme og gi incentiver til god styring og kontroll med bankens risiko på både kort og lang sikt, motvirke høyere :

risikotakning enn bankens risikotoleranse definert i policyer og andre styrende dokumenter og bidra til at kundenes interesser ivaretas, og at interessekonflikter unngås.

Godtgjørelsesordningen skal være i tråd med forskriftskravene i finansforetaksforskriften og tilhørende rundskriv.

Banken utarbeider en årlig godtgjørelsesrapport som behandles av bankens styre. Informasjon om bankens godtgjørelsesordninger publiseres på bankens nettside. Tabellen under viser utbetalt godtgjørelse i 2023 for bankens styre, toppledelse, øvrig ledelse og ansatte med kontrollansvar i banken

Godtgjørelse	Styre	Toppleidelse	Øvrig ledelse	Øvrige
Antall identifiserte ansatte	11	4	10	2
Fast godtgjørelse				
Total fast godtgjørelse	1 449 995	5 090 868	10 359 731	1 321 626
Herav kontantbasert	-	-	-	-
Herav aksjer/eierandeler	-	-	-	-
Herav andre instrumenter	-	-	-	-
Herav andre former	52 392	362 867	760 871	78 160
Variabel godtgjørelse				
Total variabel godtgjørelse	0	0	200 000	0
Herav kontantbasert	0	0	200 000	0
Herav utsatt	-	-	-	-
Herav aksjer/eierandeler	-	-	-	-
Herav utsatt	-	-	-	-
Herav andre instrumenter	-	-	-	-

13. Eierinteresser i foretak som utsteder obligasjoner med fortrinnsrett

Askim & Spydeberg Sparebank (banken) har avtale om juridisk salg av utlån med høy sikkerhet og pant i boligeiendom til Verd Boligkreditt AS (Verd). Verd Boligkreditt AS har konsesjon som kredittforetak med rett til å utstede obligasjoner med fortrinnsrett (OMF), og erverver utlån med pant i boligeiendom og utsteder OMF innenfor gjeldende regelverk. Verd Boligkreditt AS har en rating fra Scope Ratings på AAA med «stable outlook». Før migrering til Lokalbancalliansen benyttet banken Eika Boligkreditt AS (EBK) for salg av lån. Banken har fortsatt en portefølje i EBK og tilhørende eierinteresser.

Verd Boligkreditt. Lån solgt til Verd er sikret med pant i bolig innenfor 75 prosent av dokumentert verdi på boligen. Solgte lån er juridisk eid av Verd, banken har ingen rett til bruk av lånene, utover retten til å forestå forvaltning og motta provisjon, samt rett til å overta helt eller delvis nedskrevet verdi. Banken forestår forvaltningen av de solgte utlånene og mottar en provisjon basert på netto avkastning på utlånene banken har solgt og kostnadene i Verd.

I henhold til inngått forvaltningsavtale med Verd står banken for forvaltning av utlånene, og opprettholder også kundekontakten. Mottatt vederlag for lån som er overført til Verd tilsvarer bokført verdi av hovedstol inkludert påløpte renter og vurderes å samsvare med lånenes virkelige verdi på overføringstidspunktet. Banken mottar vederlag i form av provisjon for de plikter som følger med forvaltningen av lånene og innregner alle rettigheter og plikter som skapes eller beholdes ved overføringen separat som eiendeler eller forpliktelser.

Totalt er det fraregnet boliglån til Verd på MNOK 748 ved utgangen av regnskapsåret. Mottatt vederlag for lån overført fra banken til Verd tilsvarer nominell verdi på overførte utlån og vurderes tilnærmet sammenfallende med lånenes virkelige verdi ved utgangen av 2023, 2022 og 2021. Banken plikter imidlertid å finansiere 10 % av det lånevolumet banken har overført Verd, noe som per 31.desember 2023 utgjør MNOK 56.

Beløpet inngår i balanseposten «Utlån og fordringer på

kredittinstitusjoner og finansieringsforetak» i bankens årsregnskap.

I henhold til forvaltningsavtalen inngått med hver enkelt eierbank har Verd en rett til å motregne kredittap på utlån mot de løpende provisjonsutbetalingene til bankene. Det foreligger dermed en begrenset fortsatt involvering knyttet til kjøpte utlån ved mulig begrenset avregning av tap mot provisjon inneværende år. Denne motregningsadgangen anses imidlertid ikke å være av en slik karakter at den endrer på konklusjonen om at det vesentligste av risiko og fordeler ved eierskap er overført. Dette skyldes først og fremst at tapene skal motregnes pro rata i henhold til bankenes eierandel i foretaket, og uavhengig av hvilken bank som i utgangspunktet formidlet utlånene som forårsaket de eventuelle tapene. De lånene som er overført til Verd er svært godt sikret og har en svært liten tapssannsynlighet.

Samlet vurderes den fortsatte involveringen knyttet til de kjøpte lånene som så svak at Verd, og banken på sin side, velger å behandle transaksjonene som henholdsvis rene kjøp og salg. Utlånene blir i sin helhet fraregnet i bankens balanse og innregnet i balansen til Verd Boligkreditt.

Dersom banken ikke er i stand til å betjene kundene, kan Verd overføre forvaltningsansvaret til en eller flere øvrige eierbanker, med påfølgende bortfall av rett til provisjo⁵⁶n. Videre har banken en opsjon til å kjøpe tilbake utlån under gitte betingelser.

Banken har videre inngått en aksjonæravtale med aksjonærene i Verd Boligkreditt AS. Denne avtalen innebærer blant annet at banken skal bidra til at Verd Boligkreditt AS til enhver tid har ren kjernekapitaldekning (Core Tier 1) som tilsvarende krav som myndigheter fastsetter, inkludert krav til bufferkapital og Pilar II beregninger, og eventuell tilførsel av kjernekapital dersom den faller til et lavere nivå.

Eika Boligkreditt. Banken stiller garanti for lån som overføres til Eika Boligkreditt (EBK). EBK har som vilkår at lånet er innenfor 60 % av panteobjektets verdi. Bankens kunder har per 31. desember 2023 lån tilsvarende MNOK 2.627 hos EBK. Garantibeløpet til EBK er todelt:

Saksgaranti:

Banken garanterer for hele lånebeløpet i perioden fra utbetaling til pantesikkerhet for lånet har oppnådd rettsvern. Saksgarantien er begrenset oppad til hele lånets hovedstol med tillegg av renter og omkostninger.

Tapsgaranti:

Banken garanterer for ethvert tap som EBK blir påført som følge av misligholdte lån, med de begrensninger som følger nedenfor. Med «tap» menes restkravet mot lånekunden under det aktuelle lånet etter at alle tilhørende pantesikkerheter er realisert, og skal anses konstatert på det tidspunktet hvor alle tilhørende pantesikkerheter for et misligholdt lån er realisert og utbetalt til EBK. Bankens tapsgaranti dekker inntil 80 % av det tap som konstateres på hvert enkelt lån. Samlet tapsgaranti er begrenset oppad til 1 prosent av bankens til enhver tid samlede låneportefølje i EBK, likevel slik at:

(i) for låneporteføljer opp til MNOK 5 er tapsgarantien lik verdien av låneporteføljen og

(ii) for låneporteføljer som overstiger MNOK 5 utgjør tapsgarantien minimum MNOK 5, i alle

tilfeller beregnet over de siste 4 kvartaler på rullerende basis. Dette betyr at dersom bankens andel av de tap som konstateres på hvert enkelt lån i sum overstiger nevnte grense, dekker EBK det overstigende. Bankens andel av tapet dekket av tapsgarantien kan derfor maksimalt bli 80 prosent, men dersom de samlede konstaterte tap overstiger rammen, blir andelen i sum lavere enn 80 prosent.

Bankens ansvar for saksgaranti og tapsgaranti forfaller til betaling etter påkrav, men EBK kan også velge å motregne kravet i bankens fremtidige og forfalte, men ikke utbetalte provisjoner i henhold til provisjonsavtalen. Retten til motregning gjelder for en periode på inntil fire etterfølgende kvartaler fra den dato tapet ble konstatert.

Likviditetsforpliktelse til og aksjonæravtale med Eika Boligkreditt.

Likviditetsstøtte til EBK er regulert i avtale datert 10. mai 2012 om kjøp av obligasjoner med fortrinnsrett. Hovedtrekkene i avtalen er at eierbankene, så lenge de har utlånsportefølje i selskapet, under gitte forutsetninger er forpliktet til å tilføre EBK likviditet. Likviditetsforpliktelsen er begrenset til forfall på selskapets obligasjoner med fortrinnsrett utstedt under Euro Medium Term Covered Note Programme (EMTCN – Programme) og tilhørende swapavtaler de kommende tolv måneder. I den grad eierbankene har kjøpt obligasjoner med fortrinnsrett under likviditetsavtalen, uten at disse er tilbakebetalt, kommer de til fratrekk ved beregning av eierbankens gjenstående likviditetsforpliktelse. Den enkelte eierbanks likviditetsforpliktelse er primært begrenset til dens pro-rata andel av utstedelsesbeløpet, som beregnes på grunnlag av hver eierbanks andel av selskapets utlånsportefølje. Dersom en eller flere eierbanker unnlater å oppfylle sine likviditetsforpliktelser under avtalen, kan likviditetsforpliktelsen for øvrige eierbanker økes til inntil det dobbelte av deres opprinnelige prorata andel. Avtalen om kjøp av OMF kan under visse vilkår termineres. Det er knyttet betingelser til långiver i forhold til overpantsettelse. For obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) som er tilordnet foretakets sikkerhetsmasse gjelder krav om

overpantsettelse på 5 % for lån som inngår i EMTCNProgramme. Dette innebærer at selskapet til enhver tid skal ha verdier i sin sikkerhetsmasse som utgjør minst 105 prosent av sum utestående OMF. I tilknytning til at eierbankene i 2012 ble aksjonærer i EBK etter utskillelsen fra Eika Gruppen AS, ble det etablert en aksjonæravtale som blant annet regulerer at

eierskapet i selskapet på årlig basis skal rebalanseres. Dette vil sikre en årlig justering hvor eierandelen til den enkelte bank skal tilsvare eierbankens andel av utlånsbalansen i selskapet.

Bankens eierinteresser. Oversikt over bankens eierinteresser i foretak som utsteder obligasjoner med fortrinnsrett fremgår av tabellen under.

		Eika Boligkreditt AS	Verd Boligkreditt AS	Totalt
A	Samlet portefølje overført til boligkreditt i prosent av samlede utlån til personmarkedet på bankens balanse og bolighypoteklån	24,66 %	7,02 %	31,68 %
B	Gjennomsnittlig belåningsgrad (LTV) for bolighypoteklån	44,47 %	56,50 %	
	Gjennomsnittlig belåningsgrad (LTV) for eiendomshypoteklån	39,38 %	N/A	
C	Overpantsettelsesgrad i sikkerhetsmassen	109,24 %	108,60 %	
D	Tellende sikkerhetsmasseandel av sikkerhetsmasse totalt	98,96 %	99,80 %	
E	Trukket og ubenyttet engasjementsbeløp			
	Likviditetsfasilitet	MNOK 0	N/A	
	Garantier	MNOK 26,3	N/A	
	Trekkrettigheter	N/A	N/A	
F	Bokførte verdier			
	Obligasjoner med fortrinnsrett	MNOK 106 573	MNOK 22 896	
	Aksjer	MNOK 5 988	MNOK 1 513	
	Fondsobligasjoner	MNOK 574	MNOK 110	
	Ansvarlig lånekapital	MNOK 779	MNOK 160	
	Senior obligasjoner	MNOK 3 303	N/A	
	Annen usikret finansiering	N/A	MNOK 2 059	
G	Andre forpliktelser			

Askim & Spydeberg
SPAREBANK

